

PRZEPYCH (8) *sb m*

e jasne.

sg G przepychu (4). ◇ *A przepych* (1). ◇ *V przepychu* (1). ◇ *pl G przepych(o)w* (1). ◇ *A przepychy* (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Pycha, duma, próżność* (8) : Gdzie iż sie mędrzszymi nád Bogá czynią [*Żydzi*]/ [...] thedy w tym głupstwo fwe wielkie y nie wftydliwy przepych pokázuią *CzechRozm* 100; *ActReg* 75; *GórńTroas* 15; Ieden Anioł wolą tylko przepychu fwego przeciw Bogu zgrzełzywłzy/ z niebá do pieklá ná wieczne á nigdy nieprzeiednáne przekłétwo przepadł *PowodPr* 11.

przepych przeciw komu, przeciw czemu (1): Azaby fię kiedykolwiek ci nowi *X(iędza) K(anonika)* theologowie/ á on z nimi/ obaczyć y zawnftydác mogli/ y tego głupie^{go}/ y náder niewftydliwe^{go} zuchwáltwá y przepychu przeciw Bogu y fłowu iego odbieżeć *CzechEp* 111.

W połączeniu szeregowym (1): Nie rościągáyćie wolności fwey ná zelżenie iego [*króla*]/ ná ziązdy zákazáne/ ná rozruchy/ ná fedycye/ ná obmowy y fzemránia/ ná niepořłufzeńftwá y przepychy *SkarKazSej* 693a.

Szereg: »zuchwalstwo i przepych« (1): *CzechEp* 111 *cf* *przepych przeciw komu*.

Wyrażenia przyimkowe: »z przepychu« (1): Iáko fię zawnftydzić nie mamy/ gdy tu sobie z przepychu wielkie y kółztowne pálace buduiemy. *SkarKaz* 489b.

~ [*Szereg: »z przepychu abo z gniewu«*: A ieflibych co obrážliwego ofobie twey piřał/ prořzę cię dla Páná Bogá odpuřć mi/ á nie przyczytay ábych co miał vczynić z przepychu ábo z gniewu iákiego *CzechOdpis* 55.] ~

[*»na przepych«* = *aby okazać pychę*: fkoró zásię przyiechał [*kanclerz Zamojski*] do Szydłowá y do Wiřlice/ áli on [*Samuel Zborowski*] zá nim do Stobnice: y ták wfzędzie zá nim iechał áž ku Krákowu: á do Krákowá iefzczé ná przepych wfęřzy przed nim wiechác miał. *BielKron* 1597 796.]

Personifikacja (1): O głupi przepychu/ iáko fię krolá nie boiřz/ ktorego fię P. Bog bać rořkazał? *SkarKazSej* 692a.

[*Przen: Harde słowa: [Pallas dziwuje się]* onéy mowie hárdéy iego [...]. Wnet odpowie ná przepych hárdy [*talibus et dictis it contra dicta tyranni* X 448]: Albo z twego Lupu chwałę odniořę/ [...] Albo z řmierci pocziwéy *VergKoch* 289.]

2. [*Wyrażenie przyimkowe: »na przepych«* = *na ořcież*: Przypada wieřć [*Turnowi*]/ iż řwieżá klęřkę vczynili Troiánie/ y ná przepych bramę otworzyli [*portas praeberé patentis* IX 693] *VergKoch* 267 (*Linde, wyd. 1640: na przestwor*).]

Synonimy: 1. *buta, chlůba, duma, nadętořć, prořnořć, pycha, wyniosłóřć*.

ALKa